

Interviewee: Le Dinh Cuong
Interviewer: Pham Tuyet Mai
Location: Radio Saigon, Houston, Texas
Date: March 2, 2011
Identifier: wrc02791

Context: This recording and transcript form part of a collection of oral history interviews conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation and donated to the Chao Center for Asian Studies at Rice University. This collection includes video recordings of interviews with Vietnamese Americans native to or living in Texas. This interview forms part of the national 500 Oral Histories Project conducted by the Vietnamese American Heritage Foundation.

This transcript was written by Mr. Hieu Do in 2014 by recommendation of Ms. Nancy Bui of the VAHF, and has not been verified by staff at Rice University.

Chúng tôi xin cảm ơn ông đã nhận lời mời đến buổi phỏng vấn ngày hôm nay. Xin ông giới thiệu quý danh.

Dạ thưa chị Tuyết Mai, tôi là Lê Đình Cường. Tôi sinh ra tại Quảng Ngãi, huyện Mộ Đức, xã Đức Vân và sinh năm 1945 đúng ra là tuổi thật của tôi nhưng mà trong giấy tờ thì về sau này có sửa lại là năm 1947. Như vậy thì ở trong cuộc đời nếu chị muốn biết về việc riêng tư của tôi thì tôi xin trình bày về quá khứ, tuổi thơ của tôi cho tới ngày hôm nay.

Dạ, xin ông cho biết những kỷ niệm tuổi thơ nào mà ông nhớ nhất?

Kỷ niệm tuổi thơ của tôi thì rất là nhiều, năm 54 thì tôi 5,6 tuổi, 7,8 tuổi gì đó, nói chung là khoảng thời gian đó tôi theo bố tôi ra Quảng Ngãi tức là thành phố Quảng Ngãi trong khi đó ở trong làng tôi là làng Vĩnh Phú, xã Đức Vinh, huyện Mộ Đức, ra Quảng Ngãi thì hồi đó năm 1954 là ký kết hiệp định Paris, à xin lỗi, hiệp định Genève năm 1954, trước khi ký kết thì ở phía Cộng sản họ có 1 số người ở trong Nam họ hoạt động cho Cộng sản thì họ tập kết ra Bắc. Khi ký hiệp định thì cha tôi lại sợ họ sẽ bố ráp và bắt bố ông thành ra ông đi ra thành phố Quảng Ngãi, quận Tư Nghĩa. Lúc đó khi ra ngoài đó thì cha tôi lại mang tôi đi theo cho nên tôi nhớ những kỷ niệm lúc đó là làng mà cha tôi ở tạm trú ở Quảng Ngãi đó, cứ mỗi 1 lần đi ra tới thành phố thì khoảng mười mấy cây số thì tôi nhớ nhất là và cho giờ này thì tôi vẫn thương và nhớ cha tôi là cứ mỗi lần đi lại ông ấy lại công tôi từ An Chí đi ra Quảng Ngãi. Ra ngoài đó để mà hội họp với các phong trào cách mạng quốc gia thời đó. Đó là những kỷ niệm.

Đó là những phong trào gì?

Phong trào cách mạng quốc gia thời chuẩn bị để Quốc gia tiếp thu chính quyền còn cộng sản thì chuẩn bị tập kết ra Bắc năm 1954.

Ông có nhớ gì, những kỷ niệm về vùng quê và khi ông lớn lên thì ở vùng đó có gì

đặc biệt không ạ?

Nếu mà nói đặc biệt thì quê Quảng Ngãi của tôi hồi đó ít có ở những nơi khác là những cái xe đạp nước, xe nước mà người ta sử dụng chân, có người thì người ta sử dụng gió để đưa nước lên trên ruộng. Ở Quảng Ngãi lại có cái đặc biệt là tôi ở ngay làng Mộ Đức của ông Trần Kỳ mà ông Trần Kỳ ngày xưa lại được người ta ca ngợi đã bào chế ra loại mạch nha. Loại mạch nha này ở Mộ Đức này về sau được ông Trần Kỳ tặng cho mấy người Pháp và triều đình, mấy vị vua thời kỳ đó khen hỏi vì sao ông ấy làm được loại mạch nha ngon, ngọt như vậy, ông ấy bỏ đường nhiều lắm phải không, ông ấy bảo là không có đường mà là ông ấy làm bằng lúa mạch, tức là ông ấy lấy mạch lúa về nhà ông ấy biến chế ra loại mạch nha cho nên mạch nha Quảng Ngãi rất là ngọt mà không có đường ở trong đó. Cho nên sau này vua Tự Đức có khen ngợi ông ta và phong cấp cho ông ta được giữ hàng Cửu phẩm, người ta gọi là ông Cửu Kỳ, đó là 1 điều đặc biệt ở tại quê hương tôi. Đó cũng là 1 kỷ niệm đáng nhớ. Thưa ông thế thì hiện thời kẹo đó còn được lưu truyền đến giờ không?

Bây giờ thì ở Quảng Ngãi rất phổ biến về các loại mạch nha, họ biến chế ra và họ cho vô, họ làm kẹo và họ làm đủ thứ với cái đó rồi. Bây giờ trên thị trường rất là nhiều.

Ở vùng đó có những lễ hội gì đặc biệt không, trong những thời gian ông còn ở Quảng Ngãi?

Những lễ hội ở Quảng Ngãi thì tôi thấy đúng rằng là 1 xứ sở mà có nhiều đình, miếu, các lễ hội người ta vẫn có múa lân, có hát gọi là hát ??, ở Quảng Ngãi có những kiểu hát đó và hát chèo, những ngày đó người ta gọi giống như là hội chợ vậy. Nhưng mà tôi còn nhớ hồi tôi còn nhỏ mẹ tôi dẫn tôi đi, không biết phải gọi là gì, cũng gần như là hội chợ nhưng mà người ta ngồi trên 1 cái tháp, ngồi ở trên đó thì không biết phải dùng chữ gì, giống như là chơi loto vậy.

Trên tháp hả?

Trên tháp cao, mấy người họ leo lên tháp đó, tôi ngồi chung với mẹ tôi, ở dưới này người ta hô, hô như là hô loto vậy đó, rồi không biết là trúng điểm hay làm sao mà hồi đó tôi còn nhỏ tôi không có rành lắm về chuyện chơi đó. Thì đó là những kỷ niệm mà thời ấu thơ của tôi. Mà tuổi thơ của tôi thì tôi thích nhất là đá banh, cho nên thích đá ban ngày, sau giờ học là đi đá banh mà tối trời có trăng thì cũng đi đá nữa. Thành ra là hồi nhỏ ham những cái như vậy. Sau khi mà tôi lớn lên thì tôi bắt đầu đi vào nhà tu, năm 1959, lúc đó tôi đi vào chùa ở huyện Kon Tum, là chùa Thừa Sai, đó cũng là một cơ hội, 1 điểm may hồi đó tôi ham thích quá tại vì cũng thấy oai vệ quá thì mình đi tu chứ thực ra thì lúc đó tôi còn quá nhỏ và không có biết. Vào nhà tu, tôi học ở đó được 5 năm, chương trình học ở chủ viện Kon Tum là chương trình Pháp thành ra toàn các cha người Pháp họ dạy. Cho nên tôi ở trong đó học được 5 năm, sau đó thì tôi bị bệnh, không có học được nữa. Năm 1963 tôi lại trở về học tiếp ở Quảng Ngãi, khi tôi học ở Trà Câu tức là trường văn khoa của ông Trà Bích. Cho tới năm 1964 tôi đậu trung học xong thì tôi lại ra Quảng Ngãi, tôi học đến năm 65 thì tôi lại đi vào Nha Trang và tôi đậu tú tài ở Nha Trang năm 1965. Rồi đến năm 66 khi mà đậu tú tài 2 thì tôi đi dạy học thì có 1 ông cha ở tại

Cam Ranh ông cha Phủ, lúc đó thì tôi có dạy mấy giờ cho trường Phan Bội Châu thì ông cha Phủ ông ấy biết tôi lại là người thân thiết với ông cha Nguyễn Văn Huyện, lúc đó cha Huyện lại thành lập một cái trường gọi là Đăng Minh ở gần Sông Mao, nhưng mà thiếu thầy dạy thì ông ấy mời tôi vô đó, tôi vào dạy ở Sông Mao. Tôi dạy ở trường Đăng Minh được 2 năm, dạy trường tư mà, đến năm 68 thì tôi tính đi tu trở lại nhưng mà đi tu không được. Cái này tôi cũng có kể ở trong quyển Đêm hỏa châu của tôi. Đi tu không được, đi làm không được thì tôi lại có lệnh gọi nhập ngũ năm 68 Tết Mậu Thân. Tôi nhập ngũ vào quân trường Thủ Đức tháng 7 năm 1968. Khi đi vào trường Thủ Đức thì tôi học 2 tháng tại trung tâm huấn luyện Quang Trung, sau khi có kết quả 2 tháng ở Quang Trung thì tôi lại chuyển lên Thủ Đức học 4 tháng ở Thủ Đức. Tháng giêng năm 1969 tôi ra trường, ra trường lại đổi về Long Khánh, lúc đó anh em bọn tôi được 9 người, chuyển về tiểu khu Long Khánh thì tôi lại nhận 1 đơn vị đại đội 3285 ở Long Khánh rồi ở lại tiểu khu sai đại đội này đi xuống Vạn Kiếp, học ở Vạn Kiếp thêm 4 tháng cùng với đại đội trưởng của tôi là trung úy Việt Nguyễn Mông ông ta quay trở lại Long Khánh. Trở về Long Khánh thì chúng tôi có tham gia nhiều trận chiến, mà trận đánh đầu tiên tôi thấy đau đớn nhất là đại đội 3285 của tôi đã bị thất thủ ở tại Bảo Hòa. Tức là 1 trung đội, trung đội 3285 lúc đó ông chuẩn úy đại đội ??ông ấy đi phép, ông ấy giao quân đội lại cho trung sỹ Ngu và lúc đó thì có thiếu úy Nguyễn Quang Ly làm đại đội trưởng, ông ta lại đem đại đội lên chiếm mục tiêu thì bị Cộng sản vô trong ấp rồi nó ném lựu đạn xuống thì trung đội có 13 người thì chết mất 7 người.

Đó là năm nào ạ?

Năm 1969.

Xin phép ông cho tôi hỏi lại là thời gian ông còn ở quê đó thì đã bị ảnh hưởng của chiến tranh năm 1954 không?

Hồi đó tôi ở quê thì chiến tranh có 1 chuyện xảy ra năm 1952. Lúc đó nhà tôi cha tôi làm 1 căn nhà 3 gian cũng lớn lắm, năm 1952 chiến tranh lúc đó thì lính của bộ đội, của cộng sản nó vào lấy cái nhà của cha tôi để nó đóng quân tại đó, Pháp biết năm 1952 Pháp mang bom tới thả. Nó thả 2 quả, 1 quả ở đầu nhà, 1 quả ở cuối nhà, lửa phụt lên cháy hết cả căn nhà của tôi, lúc đó tôi còn nhỏ nên tôi bỏ chạy lên trên núi.

Hồi đó gia đình có bị ảnh hưởng chút nào không?

Chỉ cháy hết nhà cửa thôi chứ người thì không sao. Thời đó 9 năm kháng chiến thì chị biết là ở tại quê tôi trong 9 năm kháng chiến, hề nghe thấy máy bay là bỏ chạy, bởi vậy cho nên đào hầm đào hố ở trên rừng, ở trong nhà mà ít khi người ta đào ở trong nhà tại vì cái nhà tôi ở phía sau có 1 con dồng mà con dồng ấy thì người ta nói nó giống như 1 con rồng vậy đó, thì ở đó gia đình tôi cũng đào sẵn 1 cái hầm trong đó. Cho nên hề có tiếng máy bay là chạy vào đó chui trong hầm núp.

Cũng nhờ thế mà chiến tranh có thể ảnh hưởng nhiều hay ít?

Nhiều hay ít thì tùy theo cái mức độ của nó là tại vì thế này, ở làng của tôi có cái chợ gọi là chợ Đồng Các thì số người đi chợ có khi bom 1 phát thả trúng, cho nên ở trong chợ Thiết Trường cũng có tình trạng đó. Tức là khi bom của Pháp thả

xuống thì có nhiều người gọi là phanh thây xé thịt, có nhiều người chị có thể tưởng tượng là đồng bào Việt Nam mình bị bay móc lên ngọn cây, ngọn tre luôn đó. Đến nỗi khi mà máy bay đi rồi người ta mới lượm từng miếng xương, miếng thịt còn để mà ráp lại nhưng mà không biết ai là ai.

Đó là năm nào?

Năm 51,52,53, những năm kinh khủng nhất ở tại làng đó.

Tức là làng hồi đó thuộc về ai cai trị?

Thời gian đó thì Việt Minh cai trị, mà ông chủ tịch xã hồi đó thì ông ấy là ở trong dòng họ Lê của tôi. Nhưng mà dòng họ của tôi không theo Cộng sản không chấp nhận Cộng sản là tại vì cha tôi là người Công giáo, cha tôi thường nói với tôi là với Cộng sản là kẻ thù không đội trời chung của bên Công giáo. Và lúc đó Cộng sản rình bắt cha tôi vì cha tôi có theo tham gia vào phong trào thanh niên Công giáo ở xứ ??, mà lúc đó ông cha Ân gần như là chống Cộng triệt để, cha tôi lại theo về phía của ông cha Ân vì vậy Cộng sản rất là thù những người công giáo ở tại đó. Cho nên đó, thời gian đó tôi thấy như vậy cho nên cha tôi đi nước ngoài.

Ngày nào thì gia đình ông di chuyển ra nơi khác?

Không có di chuyển, vẫn ở nơi đó nhưng mà năm 1954 trước khi ký hiệp định thì những người Công giáo, ông cha Ân là linh mục ở trong họ của ?? họ ở quận của tôi đó thì có báo cho cha tôi biết là phải đi trước khi Cộng sản tập kết là bởi vì sợ rằng khi mà nó tập kết nó có thể ám sát, giết chết những người quốc gia. Vì lý do đó mà năm 54 cha tôi đi ra ngoài Bắc Quảng Ngãi như hồi này tôi có nói đó. Cho tới tháng 11, 12 gì đó khi mà Cộng sản đi tập kết rồi thì phong trào quốc gia từ ở ngoài Quảng Ngãi kéo về, đó là phong trào cách mạng quốc gia, mà cha tôi thì ở trong phong trào đó. Chừng đó tới sau năm 1954 thì cha tôi quay trở lại làm lại nhà cửa sau khi chiến tranh này kia thì miết cho tới năm 1963 thì cha tôi từ năm 1954,55,56 cho tới năm 63 thì cha tôi làm phó đại diện của xã Đức Vinh chỗ tôi ở. Thưa ông như vậy thì gia đình của ông ở làng đó là từ lâu đời hay là sau này mới đến?

Từ lâu đời. Tại vì ngày xưa ông nội tôi hồi đó cũng làm quan ở triều đình Huế, ông cố tôi cũng làm quan ở triều đình Huế khi mà ông nội tôi có 1 điểm mà nội tôi có kể lại là ông nội tôi hồi thời gian đó là 1 họa sỹ ông ấy vẽ bạc của Pháp thì ông cũng lấy cái tiền đó để mà giúp cho nhà cách mạng Trần Cao Vân để mà chống Pháp thì có nghĩa là ông ấy lấy tiền vẽ của ông ấy, tiền đó là tiền ông ấy vẽ nhưng mà tôi không biết là dùng loại màu gì mà tôi không biết mà sau này tôi hỏi bà nội tôi thì bà tôi cũng không biết mà chỉ thấy ông ấy dùng các loại hoa, lấy màu từ lá, từ hoa để mà ông ấy vẽ lên??giống y chang vậy. Ông ấy lấy tờ bạc đó đút vô ngân hàng để ông ấy rút tiền Việt ra mà ông ấy làm vài ba lần như vậy thì bị Pháp bắt. Bị bắt thì sau đó bà tôi đi xin, sau đó thì mấy quan Pháp họ cũng tha họ cho về, khi về thì ông ấy lại làm lần nữa.

Nhưng mà mục đích làm như vậy để làm gì ạ?

Để lấy tiền đó mua các loại vũ khí của Pháp như các loại ??, súng cối, ông ấy mua mấy loại vũ khí đó giống như là triệt tiêu dần đi hỏa lực của Pháp rồi ông ấy lại lấy những loại vũ khí đó ông ấy thả vô trong các chỗ lò rèn người ta rèn cuốc, rèn

cày để mà ông ấy muốn hủy những loại vũ khí đó.

Hỏi đó ông cụ support cho phong trào nào ạ?

Phong trào chống Pháp của Trần Thọ Vân, lúc đó ông tôi đang ở ngoài Huế. Qua lần thứ 2 thì không biết nó bắt ông nội tôi bằng cách nào, sau đó nó thả ra thì 1 tháng sau ông nội tôi chết. Lúc ông nội tôi chết mới có 28 tuổi. Bà nội tôi chỉ còn có mỗi 1 mình cha tôi, chỉ có 2 mẹ con cô út. Từ Huế bà nội tôi trở về Quảng Ngãi, làng Mộ Đức. Thì làng Mộ Đức đó toàn là họ hàng của tôi, dòng họ Lê. Đó là gốc gác của ông phía bên nội của tôi.

Như vậy có thể nói là họ hàng của ông có thành tích về ái quốc.

Cái đó, ái quốc đâu phải chỉ có họ hàng tôi mới ái quốc. Phải nói là cả dân tộc Việt Nam ai cũng yêu nước cả.

Ý tôi muốn nói là theo cách mạng để mà chống ngoại xâm.

Dạ đúng, cái này thì cha tôi đã ý thức và biết được vấn đề của Cộng sản. Hỏi đó tôi còn nhớ cha tôi nói là “Cộng sản nó nói cái miệng của nó là chống Pháp, chống Mỹ nhưng mà thực sự ra không có Pháp, không có Mỹ nó vẫn chống”. Cha tôi nói cho tôi nghe 1 sự kiện như thế này, cha tôi nói bây giờ con nghĩ thử năm 1917, Lenin lên nắm chính quyền lật đổ chế độ Nga Hoàng, tại nước Nga lúc đó có Pháp đâu, có Mỹ đâu, có ngoại bang đâu, cha tôi nói là nó không có ngoại bang mà nó vẫn lật như vậy có nghĩa là Lenin hình thành 1 chế độ Cộng sản, 1 chế độ muốn thay thế chế độ tư bản, thì cuộc chiến này là cuộc chiến ý thức hệ chứ không phải là cuộc chiến chống Pháp hay chống Mỹ mà Cộng sản nó đưa ra chiêu bài chống Pháp, chống Mỹ nó chỉ là cái diện mà thôi chứ còn cái điểm chính của nó là nó muốn thực hiện chế độ Cộng sản trên toàn thế giới. Đó là lý do mà cha tôi biết được chế độ Cộng sản là như vậy cho nên bây giờ nó rêu rao nó giành độc lập nhưng nó nói láo, không có độc lập. Bây giờ mình thấy rõ ràng là nó đâu có độc lập, mà nó nói là chống Mỹ, bây giờ nó đi lạy Mỹ thì sao?

Tức là hỏi đó ngay từ hỏi các cụ thì các cụ đã biết rồi?

Biết Cộng sản rồi.

Thưa ông, ở tại Việt Nam 1 gia đình có truyền thống như vậy thì ngoài truyền thống về ái quốc không chấp nhận Cộng sản ra thì còn có những phong tục riêng gì của gia đình ví dụ như là những ngày lễ riêng hay là có gì đặc biệt riêng của gia đình không?

Gia đình thì, đặc biệt riêng thì như cha tôi, tôi cũng lấy ??

Họp mặt chẳng hạn?

Bây giờ tôi vẫn nhớ mà tôi không làm được như ông đó là cha tôi có 1 cách vào các ngày tết, cha tôi chính là người đứng ra tự tay làm những món ăn mà cho tới giờ này tôi không thể nào làm được, thực hiện được bởi vì hỏi đó tôi đâu có chú ý tới vấn đề mà cha tôi làm đâu. Cái ở trong gia đình cha tôi có cái hay khi ông ấy làm mấy món ăn đó là lòng phở, năm nào ngày tết cha tôi cũng giết 1 con heo, rồi cha tôi lấy lòng ??, ông ấy lấy huyết của con heo, gan và thịt gọi là thịt ba chỉ, ông ấy trộn lên, không biết ông ấy trộn thế nào mà ăn ngon quá, bây giờ không biết có ai biết làm lòng phở đó không nữa.

Cái đó là đặc biệt của gia đình hay là của quê?

Không biết, tôi thực sự không có để ý những gia đình khác có làm như vậy hay không nhưng mà cha tôi năm nào cũng vậy, tết ông ấy sẽ làm lòng phở đó. Cái thứ 2 là cách nướng thịt, ông ấy tẩm vào thịt, bây giờ thì người ta nói là ngũ vị hương nhưng lúc đó thì không biết ở quê người ta làm thế nào để có ngũ vị hương, nhưng mà ông ấy nướng thịt rất là ngon, miết mãi về sau này tôi không biết làm sao lúc mình nhỏ cha mình làm như vậy tại sao mình không học cho tới bây giờ thất truyền rồi, tôi không làm được như vậy nữa.

Phí quá. Khi đó mỗi lần như thế thì hộp mặt có đông không?

Thì thường bà nội tôi kể chuyện lại là trong máu của gia đình tôi có cái hay như thế này, bà nội tôi kể lại, hồi xưa 1 lần ông ấy ở Huế ông về, ông ấy đi hải, mặc áo dài, khăn đóng, mà 1 lần ông ấy đi là tiền hô hậu ủng, ít ra cũng phải có 9, 10 người đi theo ông. Nếu chùng mà về thì ông nội tôi biểu, do bà tôi kể lại là phải lo làm đồ ăn, đồ uống đồ nhậu cho mấy ông, thì bà nội tôi hỏi đó bà ấy nghĩ thấy tiếc mặc dầu là tiền do ông đưa nhưng mà bà ấy tiếc tiền, tiếc tiền là một và tiếc công vì bà ấy phải bỏ công sức ra mệt quá đi, làm đồ ăn đồ uống đồ nhậu thì bà ấy thấy mệt, vì vậy bà ấy cự với ông. Bà nội tôi cự với ông thì ông ấy bảo nếu bà cự vậy thì tôi dẫn bạn bè tôi đi ra ngoài quán ăn, mà nếu mà dẫn ra quán ăn thì bà nội tôi lại nghĩ lại sao mình đại quá vậy, mình làm ở nhà đây thì rẻ, không tốn bao nhiêu, để cho ông ấy đi ra ngoài quán ăn mà quán thì người ta chém, bởi vậy nên bà nội tôi nghĩ làm ăn kiểu này thì mình thua vì không làm như vậy thì lại càng hao tốn nhiều hơn. Cho nên lần sau ông nội tôi về, bà nội tôi lo đồ ăn, đồ nhậu cho mấy ông bạn bè của ông nội tôi. Rồi về sau này cha tôi cũng vậy, cứ mỗi 1 lần khách khứa ông ấy rất là hiếu khách, ông ấy trông chờ, ví dụ như là có bạn có bè có khách có khứa mà tới thì ông ấy thường tổ chức ăn uống, đó không biết là truyền thống của gia đình hay là máu ăn uống không biết nữa. Nhưng mà tôi thấy được không khí rất là vui.

Bây giờ ông còn giữ được cái đó không?

Bây giờ tôi đối với vấn đề bạn bè tôi thì tôi cũng rất là quý nhưng mà có những cái khi mà họ đến thì không biết, có những người đến rất là thân thiện nhưng mà cũng có 1 số thì họ lại không vừa ý theo ý của họ thì tôi không biết.

Thưa ông cho đến bây giờ thì ông còn giữ lại được những kỉ niệm, kỉ vật gì trong gia đình ông còn giữ lại được không. Tức là hồi xưa các cụ làm quan thì chắc chắn có những cái gì đó để lại, truyền từ đời này đến đời kia không?

Cám ơn chị, chị hỏi câu này rất hay, đây cũng chính là vấn đề chị đánh động trong lòng tôi, một số những sự nuối tiếc ở trong lòng tôi. Tại vì ông nội tôi có để lại và cha tôi có kể lại những di vật của ông nội tôi để lại nhưng mà năm 1952 mà tôi kể chị đó, nhà của tôi cháy hết, không còn gì hết. Lúc đó chỉ có chạy thôi.

Tiếc quá, thật đáng tiếc. Vậy chiến tranh Việt - Pháp đã ảnh hưởng đến gia đình, ngoài những mất mát đó còn gì nữa không?

Cái mà bây giờ ngồi nghĩ lại thì tôi cho rằng thời chống Pháp lúc đó tôi còn quá nhỏ, tôi chỉ ghi nhận những cái mà tôi thấy được. Mà tôi thấy trước mắt của tôi là những nỗi đau, mà chính những, bây giờ tôi gọi là cái bọn thôi chứ không gọi là đám hay là lũ nữa, đó là Cộng sản, chính mắt tôi thấy đó là 1 hôm tôi đi lễ ở nhà

thờ. Ở Quảng Ngãi tôi có đạo Cao Đài thì tôi thấy bọn Cộng sản nó không có bắn mà nó trói tay rồi nó đâm hàng chục người đạo Cao Đài trên con đường tôi đi rồi họ xô xuống dưới giếng Hình ảnh đó vẫn còn ở trong đầu tôi mà ở Quảng Ngãi thì đạo Cao Đài là 1 tôn giáo đang lớn mạnh thì đó là thời kỳ chống Pháp, lúc đó tôi vẫn nhỏ, tôi chỉ thấy và giờ tôi nói ra.

Đó thì cũng thật là khó quên.

Rồi sau này, khi tôi không còn ở nhà tu nữa, tôi vào quân đội thì những hình ảnh năm xưa như vậy thì việc mà tôi cảm sung, tôi muốn loại Đảng Cộng sản này ra khỏi đất nước Việt Nam mà cũng loại ra khỏi trái đất này cũng giống như là ông tổng thống ?? Bush mà ông ta nói rằng là có hàng trăm triệu người cho tới giờ này đã bị Cộng sản tiêu diệt thì tôi thấy nó không có xứng đáng để nó có mặt ở trên trái đất này. Tôi không trách ông Cac Mac vì ngày xưa nó chỉ là 1 thuyết mà thôi, thuyết của của Cac Mac để cho sinh viên người ta học, người ta tham khảo chứ không phải là đưa ra để hành động. Theo tôi nghĩ là Lenin là một tên khát máu nhất, tên tội đồ của thế giới của nhân loại. Ông Cac Mac thì ông ấy chỉ đưa ra lý thuyết của ông, tôi đã từng coi cái quyển Tư bản luận, tôi thấy quyển Tư bản luận này của Cac Mac ông ta chỉ đưa ra học thuyết giữa Cộng sản và tư bản, sai lầm của Cac Mac đã được thực hiện năm 1848, tôi có nhớ là Cac Mac ông ta đưa ra học thuyết Cộng sản mà bà ?? thì bà này là người Công giáo, ông Cha của bà này nói cho bà ?? biết “Tao không chấp nhận cuộc tình này”, lúc đó bà ấy yêu cách mạng, bà ấy yêu, bà ấy chờ đợi, bà ấy chống lại cha của bà ấy. Cho tới khi mà ông ta ra trường rồi thì 2 người dẫn nhau qua bên Pháp, ông ta là người Đức mà. Khi qua Pháp thì ông ta giết dây đám công nhân, thợ thuyền, ông ta làm thử 1 cuộc cách mạng thợ thuyền, cách mạng vô sản. Năm 1848 ông ta đưa ra làm thử chương trình này ông ta thất bại chỉ có 24 giờ thôi.

Thưa ông ông nghĩ gì khi người Việt Nam mình lại áp dụng cái đó để đem về nước Việt Nam?

Cái này là 1 sự kiện lịch sử, tôi xin được kể thế này.

Xin ông cho biết vấn đề? Xin ông cho tôi đặt lại câu hỏi là chế độ Cộng sản có ảnh gì cho dân tộc Việt Nam mình theo như ông được biết?

Cảm ơn chị, xin chị cho tôi 1 ít phút để tôi trình bày nó có thứ lớp 1 chút. Người đưa ra, mang học thuyết Cộng sản về đây là Hồ Chí Minh. Hồ Chí Minh đã bị thất bại trong việc xin chính phủ Pháp cho ông ta vào trường thuộc địa của Pháp, ông ta xin không được đã là cái điều gây ra sự bất mãn của ông. Lúc mà Hồ Chí Minh ở bên Pháp thì ông ta lại thân thiết với đảng viên Cộng sản là ông ??, chính ông ?? là đảng viên Cộng sản của Pháp mới đưa Hồ Chí Minh năm 1923 qua thăm Lenin. Nhưng mà khi ông ?? đưa Hồ Chí Minh qua thì lúc đó Lenin chết, Hồ Chí Minh ở lại đó, thì ông ta có thăm xác của Lenin và được ông ?? giới thiệu với đảng Cộng sản của Liên Xô. Khi giới thiệu rồi thì Hồ Chí Minh thấy sung sướng quá, thay vì khi ông ta nói là theo đường lối của Lenin tức là giải phóng các dân tộc bị áp bức, thế là ông ta ở lại đó học khóa tình báo của ?? . Hồ Chí Minh là 1 tên tình báo của ?? để đưa về Đông Dương.

Vâng, nhưng mà việc đưa về của ông ấy đã dẫn đến những ảnh hưởng gì cho

người Việt Nam mình?

Tôi xin trình bày tiếp. Ảnh hưởng là học thuyết Mac-Lenin này đó nó là 1 học thuyết sai lầm từ trong căn bản, sai lầm từ bộ Tư bản luận mà Cac Mac đưa ra đã sai rồi. Đến khi Hồ Chí Minh đưa về thì khởi xướng 1 cuộc chiến tranh mà cuộc chiến tranh này là cuộc chiến tranh Quốc cộng, cuộc chiến tranh ý thức hệ chứ không phải là cuộc chiến tranh chống Pháp. Như hồi nãy tôi có trình bày với chị là Lenin lật đổ chế độ Nga Hoàng nhưng Nga đâu có ngoại bang đâu mà Hồ Chí Minh là 1 tên tay sai của Lenin thì đưa về đây là để lật đổ chế độ tư bản, chế độ tự do. Khi về thì chị biết rồi, từ năm 1930, ngày 2 tháng 3 năm 1930, Hồ Chí Minh đã lập 1 đảng Cộng sản lúc đó là Đông Dương Cộng sản đảng ở tại Hong Kong mà trong khi đó Việt Nam Quốc dân đảng đã thành lập năm 1927 tức là đã trước đó rồi thì Việt Nam Quốc dân đảng cũng chống Pháp vậy, thì Hồ Chí Minh mắc mớ gì phải thành lập 1 cái đảng chống Pháp nữa. Nhưng mà vì Hồ Chí Minh là 1 tên tay sai rõ ràng nghe lời của thằng Liên xô đưa về mà lúc Hồ Chí Minh đưa về có ông ??? là 1 thằng cố vấn của Liên xô để mà qua ủng hộ, cố vấn cho Mao Trạch Đông, để mà giúp cho Hồ Chí Minh. Sự tàn sát của Hồ Chí Minh thì chị biết Hồ Chí Minh làm mọi cách để mà sau đó giết cho bằng hết các đảng phái quốc gia cho tới năm 1945. Chị biết năm 1945, ngày 19 tháng 8 năm 1945 là chính phủ Trần Trọng Khiêm lên, lúc đó dân chúng ở Hà Nội biểu tình, biểu tình là để hoan nghênh Trần Trọng Khiêm là chính phủ mới của Bảo Đại chứ có phải ngày 19 tháng 8 là ngày tổng khởi nghĩa của Cộng sản đâu nhưng mà nó đi nó cướp chính quyền chỉ có 3,4 tháng không mà nó cầm cái cờ Cộng sản lên rồi sau đó thì chị biết năm 1945, Hồ Chí Minh một tên ma đầu, nó đã kêu gọi tất cả các đảng phái quốc gia lại để thành lập 1 chính phủ gọi là liên hiệp chống Pháp nhưng mà khi liên hiệp chống Pháp rồi thì nó lại tiêu diệt hết những đảng phái quốc gia đó mà khi đó cụ Huỳnh Thúc Kháng trong đó coi như là đương nhiệm Bảo Đại cố vấn cũng phải chạy trốn qua bên Hong Kong, rồi là Nguyễn Tường Tam cũng phải chạy trốn qua Tàu, tức là bắt đầu nó giết, chẳng hạn như nhà văn Phan Thê Hùng nó cũng giết trong đêm tối đâu có gì đâu. Nó khởi xướng lên 1 cuộc chiến tranh, 1 cuộc chiến tranh đẫm máu từ năm 1945 miết cho tới năm 1975. Bây giờ chị biết là số người chết lên tới hàng chục triệu người đâu phải ít đâu từ năm 1945 cho tới bây giờ.

Thưa thế thì sau khi mà ông trưởng thành, học xong, vào quân đội tức là ông trực tiếp tham gia vào cuộc chiến sau này có phải không ạ?

Dạ đúng. Và xin thưa với chị là tâm trạng của tôi bây giờ khi mà chúng tôi đã vào quân đội là chúng tôi đã ý thức được vấn đề phải chống Cộng rồi, bất kể là 1 chính phủ tốt hay xấu hay thế nào miễn là người Quốc gia tại vì tôi không thể nào chấp nhận được chế độ Cộng sản cho nên chúng tôi đối đầu với Cộng sản vậy đó mà năm 1975, bây giờ tôi không có nói tới những chuyện của năm 1963, tôi chỉ nói tới trước năm 75 tức là những năm 68,69 cho tới năm 75 thôi thì ở tại Việt Nam có những con người khi tôi nghĩ lại tôi mới thấy được những tên do dân người ta bầu lên, những tên ăn cơm Quốc gia thờ ma Cộng sản, những tên chẳng hạn như là Hồ Ngọc Dũng, Hồ Mộng Thu hay là Ngô Công Đức, Ngô Bá Thành, Trương Gia Kỳ

Son, Nguyễn Ngọc Châu...tất cả những tên này đều ăn cơm Quốc gia thờ ma Cộng sản, dân bầu những tên này lên để nó phá đám chính phủ Việt Nam Cộng hòa thời đó. Nó chủ trương liên hiệp với Cộng sản, chủ trương hòa hợp, hòa giải, chủ trương đối thoại với Cộng sản, thì 26 năm rồi tôi muốn nói là cộng đồng người Việt ở đây cũng vậy.

Trước khi mình nói đến bây giờ thì xin ông nói thêm về thời gian ông ở Việt Nam. Khi ông ở trong quân đội thì gia đình nhà ta ở đâu?

Cha mẹ tôi ở Quảng Ngãi.

Ông có gia đình và ông có lập gia đình?

Cám ơn chị. Tôi lập gia đình năm 1970 và gia đình tôi lúc đó bà xã tôi ở Long Khánh, khi tôi vào đóng quân ở Long Khánh thì tôi ở đó tới năm 1970.

Ông bà có mấy cháu?

Tôi được 6 người chết 2 còn 4.

Trong gia đình có bị ảnh hưởng bởi chiến tranh không?

Ý chị là thế nào?

Có ai bị, thí dụ chết do chiến tranh gây ra?

Dạ, khi chiến tranh thì tôi có 1 thằng em, năm 75 nó bị tàn phế do bom lúc đó nếu mà nó nằm thì nó không có chui xuống hầm mà nó nằm ở trên thì bị bom bay vào bánh chèo và bay vào cùi chỏ, gia đình chỉ có vậy mà thôi. Còn bên vợ của tôi thì năm 74 thì ông già vợ tôi bị Cộng sản tàn sát, giết lúc đó tại ấp Tân Lộc, tại Long Khánh là 285 người, khi Cộng sản vào mà người ta núp ở dưới hầm, nó lòi lên bắn. Nó bắn ngay cả những đứa nhỏ 5,6 tuổi nó cũng bắn rồi cả những người quỳ lạy nó cũng bắn. Đó là tại ấp Tân Lộc, mà sự kiện này là 1 sự kiện cho tới giờ, Cộng sản đi tới đâu là tàn sát tới đó, nó không cần biết lý lẽ, nó không có nhân tính nữa. Thế sau đó thì nhà ta có phải dọn đi đâu không hay vẫn ở lại đó?

Năm 75 thì ngày 21 tháng tư là ngày Cộng sản vào Long Khánh, khi thả pháo vào Long Khánh thì nhà vợ tôi cháy hết rồi khi pháo vào đó thì thành phố gần như đã thành bình địa rồi. Lúc đó cứ nhắm đại vào Long Khánh vì nó biết bộ tư lệnh của sư đoàn 18 nhưng mà nó không ngờ bộ tư lệnh 18 đã rút về hướng Bầu Cá rồi. Lúc đó những người dân họp chợ ở Long Khánh, những người dân chưa chạy được vẫn họp chợ ở đó thì nó bắn luôn vào chợ Long Khánh ngày 21 tháng tư, chị biết là nó giống như tôi nói vụ khác là thả bom đó, nó bắn tới tấp vô, có nhiều người ở chợ đó cũng phanh thây xé thịt cũng nát bét ra, 1 cảnh hết sức kinh hoàng, lúc đó tôi đang ở Biên Hòa. Năm 1972, tôi đang ở trong quân đội biệt phái qua cảnh sát, năm 1972 tôi về làm trưởng cục cảnh sát ở Bình Tuy được 7,8 tháng gì đó. Đến năm 1972 thì tôi chuyển về làm trưởng cục cảnh sát ở tại Biên Hòa, ở Dĩ An. Lúc đó tôi đưa vợ con xuống Sài Gòn năm 75, thì những người còn lại ở Long Khánh thì bị pháo mà 130 li luôn tức là pháo này nó bắn tầm xa mà cho nên nó bắn ẩu vô trong đó rồi bao nhiêu người chết trong đó. Chưa nói đến cũng ngày 21 tháng tư năm 1975 thì ông già vợ tôi trốn vô cái ấp gọi là ấp Tân Lập ở xã ??thì Cộng sản vô thì những người núp ở đây người ta nói 1 lý do là không biết ai ném 1 quả lựu đạn, cái này mình cũng không biết, à, xin lỗi không phải là lựu đạn, nhưng mà đơn vị nó vô, thì bọn du kích ở trong này báo cho tiểu đoàn Việt Cộng này biết là đừng có đi vào

hướng đó vì lúc đó quân đội của miền Nam đồng bào mình trước khi rút có gài mìn cho nên bọn du kích này nó báo cho tiểu đoàn Bắc Việt mới vào nó làm sao mà biết được đâu, mà báo cho nó rồi nhưng nó không có nghe cho nên vào đây nó bị vướng mìn, cái ông bị vướng mìn là ông tiểu đoàn phó của tiểu đoàn Bắc Việt, tức là thuộc về công trường 7 của Cộng sản. Khi vô rồi thì ông tiểu đoàn phó này chết vì trái mìn của Việt Nam gài. Khi nó vô rồi thấy có mìn và tiểu đoàn phó chết thì ông tiểu đoàn trưởng ra lệnh tàn sát hết ấp Tân Lập đó, 285 người mà cái này cho đến bây giờ tôi vẫn nhớ có 1 người ở trong tiểu đoàn đó tôi quên mất tên rồi, ông ta tên là Trần Kim Anh hay gì đó mà sau này ông ấy có viết lại cái cảnh này và ông ấy nói có can gián mà can gián không được. Thành ra hồi đó nó giết 285 người ở xã Tân Lập, nó bắt hết số người đó.

Trong thời gian ông ở nhà binh thì gia đình ở đây hay ở nơi khác?

Tôi ở trong quân đội thì tôi đi hành quân, khi đó thì vợ ở Long Khánh, ở thành phố, còn tôi ở chiến trường.

Như vậy có thể là sau vụ chuyển từ ?? thì gia đình ta ở đâu?

Ý chị muốn nói là gia đình vợ con, hay là cha mẹ?

Gia đình vợ con?

Khi tôi ở quân đội thì gia đình vợ con ở Long Khánh, lúc đó tôi mượn nhà ở Long Khánh, tôi ở ?? Khi tôi qua cảnh sát thì lúc mà tôi ta Bình Tuy tôi làm trưởng cục cảnh sát ở đó thì vợ tôi đi theo, lúc đó bà ấy ra đó bà ấy dạy học ở Bình Tuy tôi mượn nhà ở ?? thành phố Bình Tuy. Khi tôi vào Biên Hòa thì vợ tôi còn kẹt ở Bình Tuy, tôi làm trưởng cục ở Biên Hòa 1 năm sau 73 vợ tôi lại vào Biên Hòa với tôi. Tới năm 75 tôi vào thăm gia đình ở tại Cam Ranh thì lúc đó về thăm mấy ngày có lệnh gọi đi học tập cải tạo, khi có giấy của phường gọi bảo tôi đem đủ gạo đi ăn 10 ngày để đi học tập về trường ở Lam Sơn. Tôi đi học tập ở Lam Sơn 2 tháng sau 2 tháng lại chuyển tôi lên Đồng Găng, khi lên Đồng Găng rồi thì họ bao vây hết lại, nói là giờ các anh không có quyền công dân nữa tức là như ở tù đó.

Tức là sau năm 75?

Tháng 9 năm 1975, ông giám thị yêu cầu tôi thành lập 1 đội văn nghệ, tôi là trưởng ban văn nghệ của ngày mừng 2 tháng 9 để có kết quả tốt. Tháng 11 năm 1975 thì tôi vượt ngục.

Trại ở đâu ạ?

Cũng tại Đồng Găng.

Thưa ông Đồng Găng thuộc tỉnh nào?

Thuộc Phú Khánh, Nha Trang. Tôi vượt ngục rồi thì tôi bị chặn bắt lại tại bến đò Phú Cốc, họ đưa tôi về trại, nó đánh, sỉ nhục đủ thứ, xong rồi ông giám thị lôi tôi vào la, chửi đủ thứ, trong đó ông ấy hỏi là tại sao tôi vượt ngục, tôi nói tôi không có vượt ngục, ông hỏi thế không vượt ngục thì là cái gì, tôi nói là tôi chỉ muốn về thăm nhà rồi tôi lên. Thì cứ nói vậy thôi, sau đó ông ấy cho người cùm tôi 2 tay 2 chân đưa về trại của tôi chứ không có biệt giam, cùm tôi hơn 2 tháng thì thả ra. Thả ra tôi đi lao động, tôi bước xuống ruộng xuống nước có 3,5 ngày thì chân tôi bại luôn, miết cho tới bây giờ.

Thưa ông cuộc sống trong trại như thế nào?

Chị cũng có coi một vài sách nói về các trại tù thì trại tù, bây giờ tôi không biết phải diễn tả như thế nào trên thực tế thì cái này khổ sở nhất là đói, có nghĩa là 1 người ăn 1 bữa chỉ được lưng lưng 2 chén cơm, 4 hoặc 5 cọng rau muống và 1 chén muối, thì vấn đề thực phẩm chị nghĩ có thể đủ dinh dưỡng cho 1 người lao động 8 tiếng mồ hôi ra rồi đói, rồi xiu, dường như những ai mà có đủ 1 lượng ??đầy đủ trong người thì người ta có thể cầm cự được nhưng những người mà không đủ thì bị xiu, mấy bạn tôi xiu hoài vì đói quá. Thành ra từ chỗ đó mới sinh ra những cái khổ khác chẳng hạn họ nói là gặp con gì biết bò thì họ cũng ăn, con cóc, con nhái, con ếch, con gì gặp cũng ăn được hết. Đó là cảnh ở trong tù vì nó muốn hành hạ thân xác người tù, thì chị nghĩ rằng tôi thì có 2 năm mấy thôi tại vì tôi gần chết rồi thì họ đưa về nhưng mà tôi nghĩ là những người bạn tôi những người là cựu quân nhân kháng chiến của Việt Nam Cộng hòa mà mười mấy năm thì tôi nghĩ đó là chuyện như 1 phép lạ.

Ở trong trại thì tinh thần ra sao và anh em đối với nhau như thế nào, ở đó ông cuộc sống của ông nói sơ qua?

Xin thưa với chị là nó đặc biệt thế này, khi gian khổ tình cảm gắn kết với nhau nhiều hơn, nhiều hơn bình thường. Chỉ có 1 số đi làm anten cho Cộng sản cũng vì miếng cơm manh áo, vì sự mong muốn được về sớm mà thôi, ở trên đời này có những con người mà người ta nói là tồi bại đến nỗi là bản cùng sinh đạo tặc, những người đó tôi nghĩ là họ là người tốt chứ không phải người xấu nhưng mà đi vào trong cái thế khiến cho họ có ??, những cái manh động đó, bởi vậy họ mới đi báo cáo anh em, ở trong tù có người chỉ cần báo cáo 1 tiếng thôi cũng đi báo cáo, báo cáo để những người khác bị cùm. Tôi nói ví dụ như ông bạn của tôi cũng ở bên Cali này, ở cùng 1 chỗ với tôi mà ông ấy chỉ có nói chuyện với tôi ở trong nhà cầu là “Anh Cương biết không, Cộng sản sử dụng gì anh biết không? Sử dụng 4d”, “4d là gì?” anh ấy nói là “dụ, dọa, dòn, diệt” chỉ có bấy nhiêu thôi. Tức là nó dụ, dụ mình đi ở tù rồi nó dọa, dọa rồi dòn vô 1 chỗ rồi diệt. Nói câu 4d vậy thôi mà cũng có người báo lên ban giám thị bắt anh này cùm anh ta như vậy là 4 tháng trời. Như vậy chị thấy là những thành phần như vậy nằm trong 1 số đầu khổ, số mà chịu cực hình như vậy.

Trong thời gian ông đi tù như vậy thì ở nhà gia đình ra làm sao. Các cháu có được đi học không?

Thì bi đát chứ sao. Bi đát là như thế này, thực sự thì tôi đâu có giàu có đâu có của cải, tới năm tôi chưa có nhà mà, chỉ có nhờ vào bố mẹ tôi ở Cam Ranh, cha mẹ tôi giúp cho vợ con tôi, rồi giúp thăm nuôi tôi chứ tôi đâu có gì đâu. Thành ra ở nhà thì cha mẹ tôi cũng đã già, đâu có làm gì được nhưng mà những số tiền mà cha mẹ tôi có hồi trước, lấy cái đó tức mục hàng tháng đi thăm nuôi tôi, còn thằng em ruột tôi sau ngày 30 tháng tư nó cũng tổ chức gọi là tổ chức phản động để chống Cộng, nó bị bắt bị giam 3 năm trời ở tại Đa Bàn ở Long Khánh, à ở Khánh Hòa. Thì cha tôi 15 ngày đi thăm tôi, còn 15 ngày sau thì đi thăm em tôi, thì chia ra như vậy, gia đình tôi 1 tháng cha mẹ tôi phải đi thăm 2 lần, đi thăm tôi mừng 1 ở Đồng Găng, còn ngày 15 đi thăm thằng em ở tại Đa Bàn.

Thưa ông, sau khi mà ông trở về sau khi đi tù thì cuộc sống gia đình như thế nào

và lý do nào mà ông ở đây?

Có 1 bài mà hồi xưa Trần Văn Thanh viết 1 bản là Anh về trên đôi nạng gỗ, về bằng chết xe lăn.

Sức khỏe của ông hồi đó bị ảnh hưởng?

Hồi đó tôi không bị tàn tật nhưng mà khi ở tù tôi trở thành 1 phế nhân.

Vì lý do gì ạ?

Tôi bị cùm. Cùm, bại, khi tôi về tôi không đi được.

Rồi ai chữa được cho ông cho qua khỏi?

Thứ nhất là cha mẹ, nhờ tình thương cha mẹ tôi lo cho tôi thuốc men rồi cũng nhờ tôi luyện tập.

Năm nào ông rời khỏi Việt Nam?

Năm 1990, mùng 9 tháng 2 năm 1990, cha tôi lo cho tôi đi vượt biên ở ngoài Nha Trang. Gần 5,6 chục lần đi không được, gia đình hết tiền. Tới năm 90 tôi mới đi được, tôi đi cũng là dịp tình cờ mà thôi mà cái này đến năm đó tôi nhớ cũng có người, người này cũng giúp đỡ tôi về phương diện tiền bạc, tôi thì đi kiếm tàu. Và may mắn là tôi gặp được cái tàu này của quân khu 9 họ tổ chức. Tôi đi từ Cần Thơ đi qua ??, đi trót lọt trong khi bao nhiêu chuyến ở Nha Trang đi không được. Tại vì tôi nghĩ rằng tôi đâu có đủ 3 năm để mà đi HO cho nên tôi đi qua ?? Qua tới ?? ở tại đó cũng 3 năm 2 tháng, qua tới ?? tôi với hiểu biết của mình cũng chỉ cho đồng bào cách để thanh lọc, tôi có đi nói chuyện khoảng 21 đợt nói chuyện ở ?? Bọn Indo thấy vậy và cũng có người Việt của mình báo cho bọn nó biết nữa, nó kêu tôi đánh và cũng nhốt lại nữa.

Ông nói vấn đề thanh lọc là thanh lọc cái gì?

Tức là khoảng thời ngày 17 tháng 3 năm 1989 là ngày đóng cửa thì ai đi sau ngày đó đều phải thanh lọc, đậu thì mới được định cư, mà hễ rớt thì phải trở về Việt Nam mà ngày 17 tháng 3 năm 1989 trong khi đó tôi đi là năm 1990, tại ?? có 21 ngàn người đã vào đó. Khi mà đưa ra chương trình thanh lọc như vậy thì họ bị rớt nhiều quá, khi họ bị rớt như vậy thì họ thấy oan ức, họ không có con đường về mà cao ủy tị nạn bắt họ rớt thì phải về Việt Nam. Thật ra tình trạng ở tại ?? và các đảo khác sau ngày 17 tháng 3 thì cũng y như vậy, tức là có chương trình thanh lọc đó mà họ không chịu về mà về thì cũng không được vì đã đi như vậy thì làm sao mà về, rồi họ mổ bụng họ tự thiêu, họ tự sát, họ uống thuốc.

Thưa ông ở trại nào ạ?

Cũng ở tại Galon đó. Tôi thấy tình trạng như vậy thì tôi muốn giúp đồng bào, theo hiểu biết của tôi thì tôi lấy nghị định thư năm 1967 và công ước năm 1951 nói về vấn đề tị nạn, 5 yếu tố của công ước năm 1951 có ghi nhận những lý do về tôn giáo, lý do về chính trị, lý do về đảng phái, lý do về học thuật, lý do về văn học rồi lý do về sự áp bức thì 5 điều kiện của công ước năm 1951 thì nó đã được bỏ tức theo nghị định thư năm 1967 thì tôi thấy rằng đồng bào của chúng tôi đi như vậy, chạy qua khỏi Cộng sản như vậy họ đủ những yếu tố để đi định cư. Bởi vậy tôi tổ chức, là cộng đồng mời chứ không phải là tôi tự động, hồi đầu đó họ mời tôi đi thuyết trình, đi diễn thuyết, đi nói chuyện để chỉ cho đồng bào biết về cách thức thanh lọc. Tôi cứ nói chuyện thôi, tôi nói quý vị cứ việc nói cho cao ủy biết, các vị

cứ đặt mình giống như 1 con nai, bọn Cộng sản là những tên thợ săn nó chạy nó giết mình thì mình phải chạy chứ, mà nói cho cao ủy biết cách mà mình đi, lý do mà mình đi để nói cho rõ ràng để cao ủy chấm mình đậu. Tôi đi nói chuyện thì dĩ nhiên là phương pháp, nhiều cách mà mình có thể đưa ra để giúp cho từng trường hợp khác nhau, tôi nói như vậy thì bọn Indo nó bắt tôi.

Ai bắt ạ?

Bọn Indo. Đó là chính quyền sở tại mà mình đang nằm trong đó. Ngày mà nó kêu tôi lên phỏng vấn là tôi biết tôi đã đậu bên cao ủy rồi những đến phiên tôi, nó hạch sách tôi từ 8h sáng đến 4h chiều, đập bàn đập ghế hỏi tại sao anh lại xúi dân nói láo, tôi nói với ông luật sư người Indo giờ ông coi lại cứ mỗi 1 lần đi tôi có thu băng mà những người họ nghe tôi nói họ cũng thu băng họ đưa cho luật sư Indo. Khi mà họ thu băng như vậy thì ông luật sư Indo ông ấy để cuộn băng trên bàn của ông, tôi nói “ông nói tôi chỉ cho đồng bào tôi nói láo, bây giờ cuộn băng kia, ông mở ra ông coi thử đi biểu tôi nói láo chỗ nào? Tôi chỉ muốn nói với ông là đối với đồng bào tôi ở đây, tôi phải thương người đồng bào tôi hơn ông chứ và những điều tôi nói là tôi nói thật, những cái này là cao ủy làm mà cao ủy không làm, tôi làm”. Vâng, những vấn đề mà ông giúp cho họ để họ có thể khai cho đúng phải không ạ? Dạ đúng rồi.

Ông ở trong trại tị nạn bao lâu?

Ba năm, 2 tháng.

Ồ, tại sao vậy?

Nó giam hồ sơ tôi.

Trong thời gian đó thì ông nghĩ gì?

Tôi chẳng nghĩ gì hết. Thời gian đó ở trại ??thì tôi có vẽ tranh, tôi có 1 cuộc sống mà tôi bằng lòng với những gì mình làm.

Rồi sau đó thì làm sao, bao giờ thì ông được đi khỏi và ông đã chọn như thế nào? Tôi nghĩ là, ở trên đảo anh em họ nói với tôi là “Ông Cương, ông rút rồi”, tại vì bao nhiêu người ở cùng với tôi thì họ đã có giấy thanh lọc họ đi còn tôi thì nó giam lâu quá, tôi cũng có sự nghi ngờ tôi không biết lý do làm sao. Tôi có 1 người bạn người Indo anh này là trung úy ??, cứ mỗi ngày anh ấy tới phòng vẽ của tôi chơi, anh ấy thích vẽ tranh, tôi nói với anh ấy là bây giờ anh đi ra ngoài cơ quan thanh lọc anh coi thử tôi có tên, anh chỉ cần đi coi xem cho tôi biết là có tên hay không thôi, về đây tôi tặng anh 1 bức tranh, anh thích bức nào thì tôi tặng. Nói vậy, nó ra coi, về nói với tôi là có tên rồi, tôi bảo có rồi nhưng mà là in hay out, đậu hay rút, nó nói in, tôi bảo được rồi tặng anh bức tranh, nó nói ngày mai cơ quan thanh lọc kêu anh ra, mà đó là 1 năm sau rồi đó. Tức là tôi đậu trước đó 1 năm, tôi đi năm 92 thì năm 93 nó mới kêu. Khi mà tôi có giấy thanh lọc rồi 4 tháng sau tôi chọn Mỹ, tôi đi Mỹ.

Cơ quan nào có thẩm quyền giữ lại hồ sơ như vậy ạ?

??là cơ quan thanh lọc của Indo, là nước sở tại.

Lý do nào ông chọn đi Mỹ?

Tôi có 3 giấy mà sponsor cho tôi thì tôi có máy đưa em của bà xã tôi ở bên Úc gửi cho tôi 1 sponsor muốn tôi đi Úc. Ở đây tôi có 1 ông anh con bà dì ở bên Cali tên

Bùi Hữu Thăng và người người thứ 3 nữa là bà cô của tôi ở bên Houston này. Ba cái này tôi không biết chọn đi đâu nhưng đi Úc thì tôi không đi, còn về Mỹ thì ông anh của tôi bên Cali và bà dì tôi ở đây thì tôi thấy tình của bà tôi với tôi thắm thiết hơn, thành ra tôi lấy cái ?? của bà cô tôi qua đây.

Ông đi theo diện như thế nào? Không được đi theo HO thì là gia đình bảo trợ?

Là tị nạn tại vì những người đậu thanh lọc thì là tị nạn chính chị rồi.

À vâng, được cho là như vậy.

Chứ không phải là kinh tế nữa.

Như vậy thì cả gia đình riêng của ông sang đây luôn?

Tôi đi 1 mình. Tối năm, đối với tôi cái gì cũng chậm chễ hết, tôi qua đây rồi tôi bảo lãnh gia đình đáng lý là 2 năm sau tôi bảo lãnh gia đình qua nhưng mà hồ sơ của tôi ở đây bị thất lạc, 1 năm sau tôi mới hỏi lại văn phòng Hà Ngọc Cư ở đây thì anh ấy cho biết là bị thất lạc và anh ấy làm lại, làm lại thì gia đình tôi qua đây năm 1996 còn tôi qua trước năm 1993.

Thưa ông sang đất mới như thế này thì có những khó khăn gì đối với gia đình ông lúc ban đầu?

Gia đình còn ở Việt Nam.

À, cả ở Việt Nam lẫn ở đây.

Tôi qua đây thì vấn đề khó khăn của tôi là vấn đề bệnh tật, nhưng mà mình vẫn phải đi làm. Chị biết là qua đây tôi được hưởng diện về chính trị nên tôi được 6 tháng, 8 tháng, còn ở Việt Nam thì bà xã tôi lo cho con cái, trước là bà ấy dạy học còn sau này thì thôi, bà ấy sang được 1 cái sạp quần áo ở ngoài chợ thì bà ấy nuôi mấy đứa nhỏ.

Còn bây giờ sang đây thì tất cả gia đình và các cháu sang hết rồi chứ ạ?

Dạ, sang hết rồi.

Cuộc sống ở bên đây thì ông nghĩ sao?

Bây giờ cái mà tôi vui được là mấy con tôi có gia đình hết rồi và nó cũng thành công. Thăng đầu thì ra trường kỹ sư, đứa con út thì ra trường dược sỹ, thằng thứ 2 thì nó làm ở hãng điện tử từ ngày nó qua tới giờ thì cũng khá rồi vì nó cũng có vợ có con đầy đủ. Còn đối với tôi thì cuộc sống giờ chị cũng biết rồi, tôi làm đủ thứ nghề hết.

Thưa, thế thì trước khi nói đến cuộc sống bây giờ xin ông cho tôi hỏi một câu, trước khi ông rời khỏi Việt Nam thì ông có điều gì luyến tiếc?

Luyến tiếc Việt Nam, tôi nghĩ tôi chỉ thương đồng bào Việt Nam.

Ông có bao giờ trở về chưa?

Có, tôi có về mấy lần.

Ông thấy nơi xưa bây giờ ra sao ạ?

Nói về vấn đề này thì tôi xin thưa với chị thế này, những điều mà Cộng sản nói là ngày nay đất nước đã được độc lập rồi, kinh tế đang phát triển, dân vẫn sung sướng, thì những điều nó nói tôi cho là như éch ngòi đáy giếng vậy. Bây giờ chị có thể tưởng tượng đi về Việt Nam đường xá thì bụi bặm, dân chúng thì đi xe Honda 2 bánh mà không có chỗ chạy, rồi từ trung ương đến địa phương, cán bộ, dân chúng tất cả đều là bị thoái hóa, có những đầu óc gọi là gian dối từ trên xuống

dưới, gian dối này là gian dối do Hồ Chí Minh gây ra thôi tại vì gian dối ngay từ đầu mà. Thành thử ra nó nói là chống Mỹ cứu nước, đánh thắng giặc Mỹ chúng ta xây dựng hơn 10 ngày nay, nó nói dóc như vậy vì trong đầu óc chúng nó bây giờ chỉ có biết tới tham nhũng, có nghĩa là làm sao bóp cổ được dân để chúng nó lấy tiền, làm sao để lấy đất đai của dân chúng ngoại nhân để làm sao lấy tiền bỏ túi mà thôi, còn đường xá thì chị thấy giống như là những hố tử thần, chị coi thì chị thấy. Kinh hoàng lắm, những cái đó với 1 nước tự do không có. Rồi 1 cái nữa, hỏi chị có thẳng mặt lý nào mà khi ngồi chức lãnh đạo nhà nước mà như Nguyễn Tấn Dũng không, vụ Vinashin thì chị biết rồi.

Thưa ông tức là nói chung là cuộc sống của người Việt Nam thì theo ông thấy là họ nghĩ như thế nào và ông nghĩ như thế nào?

Đó là tôi nghĩ về phía của họ chứ còn thực sự ra tôi thấy dân trong nước ngày nào cũng đi biểu tình, cái vấn đề dân oan. Nếu nhà nước không làm gì oan khuất, oan trái thì dân đâu có bao giờ đi biểu tình.

Ông có nghĩ có khi nào ước mong về Việt Nam ở không?

Nếu sập chế độ Cộng sản đẹp đi thì tôi về vì cái mà người ta nói là ??, đi đông đi tây gì thì quê nhà vẫn hơn hết.

Thưa ông thế thì xin phép cho tôi được hỏi, ông ở trong nhà binh và chức vụ cuối cùng khi ông bị tù là làm gì ạ?

Cấp bậc của tôi khi tôi làm trưởng ?? Tôi lên trung úy năm 1973 ngày 25 tháng giêng năm 1975 tôi được thăng cấp đại úy nhưng mà khi vô tù tôi vẫn khai trung úy vì tôi đâu có muốn tăng thêm những năm tháng dài ở trong tù mà cũng không thể có vấn đề mình đi khoe chức vụ khi mà mình là một kẻ bại trận.

Thưa ông ông nghĩ gì về vấn đề chính thể của Mỹ đem sang Việt Nam?

Thưa chị thế này, khi mà tôi qua đây thì tôi thấy người Mỹ, nếu phải đem ra so sánh thì tôi thấy người Mỹ không được như người Pháp. Lý do, tôi thấy người Pháp tuy vậy mà họ có hậu hơn người Mỹ tại vì thế này, năm 1963, người Mỹ đã nhúng tay vào trong việc giết tổng thống Ngô Đình Diệm, điều này tôi thấy là đi ngược lại vấn đề theo người phương Đông là luân thường đạo lý, chỉ vì Ngô Đình Diệm không cho vào Việt Nam thôi mà dám giết 1 người lãnh tụ anh minh của Việt Nam Cộng hòa. Cái thứ 2, việc năm 1968, chị biết là việc Tết Mậu Thân Cộng sản đã sử dụng AK47, B40, B41 trong khi đó ở Việt Nam Cộng hòa Mỹ mới trang bị gara đen 11, ??vậy mà vẫn chống cự được AK47 của Cộng sản, vậy mà Việt Nam Cộng hòa vẫn đánh thắng. Cái thứ 3 năm 1975, chị thấy đây là 1 sự kiện bi đát, năm 1975 khi mà Cộng sản đã nhận được tiền viện trợ, Hà Nội đã nhận được của Liên Xô là 700 triệu mỹ kim, nhận của Trung Quốc là 600 triệu mỹ kim, Hà Nội có 1 tỷ 300 triệu mỹ kim để chuẩn bị để đánh vào miền Nam Việt Nam mùa xuân năm 1975. Lúc đầu hạ viện của Mỹ đưa lên con số 1 tỷ 2 để cân bằng vấn đề lực lượng, vậy mà đưa lên thượng viện bác, hạ viện đưa lên 900 triệu thượng viện cũng bác, rồi 700 triệu thượng viện cũng bác, đến 300 triệu thôi cũng không đưa. Lúc đó tổng thống Nguyễn Văn Thiệu có nói là nếu Mỹ viện trợ 300 triệu thì Việt Nam Cộng hòa vẫn thắng Cộng sản, vẫn đánh Cộng sản tới cùng. Tôi không hiểu 1 người đồng minh đối xử với 1 nước đồng minh mà từ đầu chí cuối gây ra bao

nhieu tổn thất cho Việt Nam Cộng hòa, như vậy bây giờ người Mỹ còn có lương tâm hay không đối với 1 đất nước như Việt Nam. Đề cho tới bây giờ họ nói là miền Nam Việt Nam không có tinh thần chiến đấu, không có tinh thần chiến đấu tại sao Tết Mậu Thân đâu có người Mỹ nào giúp đâu, không có tinh thần chiến đấu tại sao năm 72 vẫn chiến thắng Cộng sản như thường. Đó là những cái để cho thế giới thấy là người Mỹ cư xử với Việt Nam - 1 nước đồng minh. Dĩ nhiên bây giờ tôi là 1 công dân Mỹ tôi cũng không thể nói gì khác hơn làm sao tôi có thể chống Mỹ, bây giờ tôi là công dân Mỹ nhưng mà thời đó các nhà lãnh đạo của Mỹ nếu sau này có những vị tổng thống nào của Mỹ nên xét lại. Bây giờ tôi xin kể chi nghe 1 câu chuyện nhỏ như thế này. Năm 1945, khi mà tổng thống ?? đi họp ở ??, ông ta bút ký 1 văn kiện cho Liên Xô vào Liên hợp quốc thì lúc đó ông ?? gửi cho ông ?? 1 cái tối hậu thư yêu cầu đừng cho Liên Xô vào Liên hợp quốc tại vì nó là 1 nước Cộng sản mặc dù nằm ở trong phe đồng minh. Trong khi đó ông ?? cũng gửi cho ?? yêu cầu ông ?? đừng cho thằng Liên Xô vào Liên hợp quốc. Vậy rồi mà ông ?? vẫn ký cho ông ?? vào Liên hợp quốc. Rồi ông ấy lên đài truyền thanh, đài truyền hình ông ấy nói với nhân dân Hoa Kỳ, ông ấy xin kể cho quý vị nghe 1 câu chuyện, câu chuyện này là ngày xưa có 1 ông vua, ông vua này có 1 người đàn ông 70 tuổi đến trước mặt ông vua này và nói với ông vua “cho tôi xin 1 cái giấy li dị với bà vợ của tôi”. Thì ông vua này ông ấy hỏi tại sao, ông kia trả lời “Tôi không chịu nổi bà ấy nữa”, ông vua này ông ấy nói là ông nói có lý. Chỉ 1 phút sau có 1 bà già 65 tuổi vô trước mặt ông vua xé cái áo ra để vú móm lòng thông xuống, bà nói với ông vua là ông đừng có cho ông này giấy li dị, tại sao lúc ông ấy lấy tôi lúc tôi 17,18 tuổi lúc đó tôi còn trẻ đẹp ông ấy không li dị đi, để cho bây giờ tôi già rồi mới ly dị là sao. Nếu mà ngài cho ông ấy giấy li dị tôi đập đầu xuống đây tôi tự tử. Lúc đó ông ?? nói bà nói có lý. Thì lúc đó có 1 ông bộ trưởng ở bên trong ông ấy nghe câu chuyện này thì ông ấy chạy ra nói với ông vua. Xin lỗi, ông vua này tên là ??/ ông ấy ra nói là “Thưa ngài, trước giờ tôi đâu có thấy ngài xử 1 vụ kiện nào mà người này ngài bảo có lý, người kia ngài cũng bảo có lý vậy ngài là ba phải sao?”. Ông vua ông ấy suy nghĩ hơi lâu hơn 1 chút, ông ấy nói “ngài nói cũng có lý nốt ngài bộ trưởng ạ” ba người, nói là ông ấy ba phải thì ông ấy ba phải thiệt, ông ?? đưa câu chuyện này ra nói cho nhân dân Mỹ, ông ấy nói là ông ?? đưa cho tôi 1 tối hậu thư yêu cầu tôi đừng cho Liên Xô và Liên hợp quốc, ông ?? có lý của ông. Ông ?? đưa cho tôi 1 tối hậu thư yêu cầu đừng cho Liên Xô vào Liên hợp quốc, ông ?? có lý của ông ?? Nhưng còn tôi ký cho Liên Xô vào Liên hợp quốc tôi có lý của tôi. Như vậy lý của ?? là cái gì, năm 1945 ông ?? là 1 nhà giải quyết vấn đề kinh tế khủng hoảng của nước Mỹ cho nên ông ta ký cho Liên Xô vào Liên hợp quốc để ông ta bán lúa mì cho thằng Liên xô. Đó là quyền lợi của nước Mỹ. Tức là người đứng đầu quốc gia họ nghĩ về quyền lợi của quốc gia mình trước hết phải không ạ?

Đúng vậy, nhưng mà với Cộng sản thì không vậy. Cộng sản là vì Đảng chứ không phải là vì nước vì dân.

Bởi vậy cho nên, nước Mỹ là 1 nước tư bản phải không ạ. Thế ông nghĩ cách suy nghĩ của 1 nước tư bản có khác biệt với cách suy nghĩ của Cộng sản như thế nào?

Khi tôi nói ra như vậy thì chị hỏi câu này nó hay là ở chỗ, là chị cũng muốn cho mình thấy 1 sự rõ ràng đối với những nước tư bản những nước tự do người ta suy nghĩ, người ta tính toán cho quốc gia, cho dân tộc của họ, đối với Cộng sản, họ suy nghĩ, họ làm vì đảng của họ.

Thưa ông bây giờ trở lại với cuộc sống của ông ở bên nước Mỹ này thì bắt đầu sang, ông có cảm nghĩ gì, ngại ngùng hay sợ sệt hay là lo lắng không?

Cảm ơn chị hỏi câu này, thực sự ra trong tôi không còn cái sợ nữa, là vì lý do thế này, ngày xưa tôi vào quân đội là tôi đã không sợ, khi tôi ra lính bà nội tôi khóc, bà nội tôi khóc vì không biết tôi có được trở về hay không. Vào quân đội thì chị biết đứng dưới làn tên mũi đạn, khi bà nội tôi nói thì bà đã khóc rồi, nhưng mà trong đầu tôi nghĩ dù cho tôi có chết cho đất nước, cho quê hương thì theo sự học hỏi của tôi và máu trong gia đình, tôi thấy ngày xưa ông bà có câu là “phú quý bất nan vong, bần hàn bất nan vi, uy vũ bất nan khuất”. Trước bạo tàn của Cộng sản tôi nghĩ tôi không thể nào chấp nhận được, như vậy vào quân đội tôi không sợ, vào tù tôi không sợ, khi tôi vượt ngục là tôi biết nó sẽ bắn, ở đó nó có lệnh vượt ngục là bắn bỏ, nhưng mà nó không bắn, không phải lỗi tại tôi. Nếu nó bắn tôi lúc đó là tôi đã đi tìm cho mình 1 cách giải thoát êm đẹp nhất tại vì tôi biết chắc nếu có sống tiếp tục với chế độ Cộng sản còn khổ sở hơn là tôi chết. Như vậy có nhiều người sợ chết nhưng mà có nhiều cái chết là cách giải thoát. Tới năm tôi đi qua bên đảo, đi vượt biên, chị biết đi vượt biên là đã chọn 99% cái chết, chỉ có 1 cái sống thôi. Tại sao lúc đó tôi không sợ, nếu tôi sợ chết làm sao tôi dám đi, có nhiều người bạn bè của tôi họ nói chết nguy hiểm là chết thiệt. Như vậy tôi qua tới đây, có gì làm cho tôi sợ nữa. Cho nên vấn đề này tôi xin thưa với chị là con người ta ai cũng sợ chết hết, nhưng mà tôi thấy gương của những vị anh hùng, tôi không phải anh hùng nhưng mà hỏi tại sao đảng trưởng ông Nguyễn Thái Học trước khi mà lên đoạn đầu đài, đảng trưởng ông Nguyễn Thái Học có nhắc nhở những đảng viên của mình đảng trưởng nói là “Cờ đảng trưởng phải được nhuộm bằng máu, hoa tự do phải được tưới bằng máu”. Rồi đây nhân dân dân Việt Nam sẽ còn khổ nữa, khi ông ra đi trước khi chết ông ấy có nói được như vậy. Tôi lại thấy hình ảnh của tổng thống Ngô Đình Diệm, ngày mà hội đồng quân nhân cách mạng họp ở tại bộ tổng tham mưu thì chính ông đại tá Lê Quang Tung nói “Thưa cụ, xin cụ, cho chúng tôi chỉ cần 1 đại đội thôi là bọn nó chạy rồi”. Tổng thống Ngô Đình Diệm có nói với Lê Quang Tung thế này là quân đội là để bảo vệ tổ quốc chứ không phải là để bảo vệ tổng thống, những câu nói như vậy mà tôi không biết số hậu duệ sau này lịch sử Việt Nam này nói cho con cháu biết là có những vị anh hùng như vậy không.

Thưa ông, như vậy những cái mà ông muốn san sẻ và nhắn nhủ với những thế hệ mai sau là gì?

Đó là tôi thấy chương trình này của hội này đi tìm lại lịch sử để nói lên những chứng nhân của lịch sử để nói lên sự thật của lịch sử để nhắn nhủ với con cháu ngày sau là phải đọc lịch sử để nhận ra bộ mặt của Cộng sản và cho tới thế hệ sau này tôi dám chắc là chế độ Cộng sản phải bị triệt tiêu ngay ở Việt Nam tại vì họ đâu có chính nghĩa nữa.

Thưa ông với tinh thần như vậy thì khi mà ông làm công việc ở bên nước Mỹ này

thì ông thấy như thế nào?

Tôi cảm thấy sung sướng lắm, tôi ở đây là tôi có được tự do, tôi có được cơ hội, tôi có được thời giờ còn lại trong cuộc sống còn lại của cuộc đời tôi để tôi viết sách để tôi làm nghệ thuật.

Thưa ông xin ông cho biết về những sáng tác mà ông đã viết được?

Tôi viết được 4 quyển, tôi xuất bản được 2 còn 2 quyển chưa có xuất bản.

Thưa ông đó là những quyển nào? Cả 4 quyển?

4 quyển, quyển đầu tiên của tôi là Thung lũng tử thần, quyển thứ 2 là Đêm hỏa châu, quyển thứ 3 là tiểu thuyết Cánh hoa thời loạn, quyển thứ tư là Bạn tôi. Tôi đang soạn về sách chuyên môn của tôi là Tử vi luận.

Thưa ông lý do gì mà ông lại có hứng thú với ngành này?

Ý chị muốn nói là?

Tử vi. Trước hết xin ông nói là khi ông viết những tác phẩm này với mục đích gì, 4 cuốn sách đó?

Những quyển này gần như là những quyển hồi ký, mà việc của hội Bảo tồn văn hóa Việt Nam mà chị đang làm đây thì tôi cũng có đóng góp vào tại vì những sự kiện tôi viết trong này đều là sự thực hết, sự thực các vấn đề lịch sử. Còn vấn đề mà tôi có nghiên cứu về vấn đề tử vi thì cũng có nguyên nhân, trước tiên năm 1972, lúc trước tôi rất ghét những môn bói toán nhưng mà năm 1972 khi tôi học ở học viện cảnh sát thì học về luật, học về các ngành chuyên môn thì có môn học về chỉ tay. Có bữa tôi hỏi ông giảng viên là tại sao chúng tôi lại phải học môn chỉ tay này thì ông ấy mới chiếu lên màn ảnh có bàn tay của 1 người, mà ông ấy nói rằng vào năm 1952 anh này phạm tội giết người cho nên bà chánh án là người Pháp xử tử hình ảnh. Khi bà ấy xử tử hình thì anh này nhảy lên đánh bà ấy 1 cái rồi không biết làm sao trúng chỗ yếu hay sao bà ấy ngã lăn ra bà ấy chết, cảnh sát còng anh này và nhà lao và chụp hình tay của anh. Khi chụp hình cái tay thì ông giảng viên ông chỉ ra là nó không có đường tâm đạo, ông giảng viên nói với lại tội tôi rằng là vì nó không có đường tâm đạo nên nó có khả năng giết người, mà các anh học về chỉ tay mục đích để điều tra tội phạm, mà khi bắt 1 tên tội phạm thì nó có quyền không khai, nó có quyền nói dối nhưng mà nếu cầm bàn tay của nó thì mình biết được rằng nó có khả năng phạm tội hay không. Đó là lý do mà sau khi tôi làm trưởng cục thì tôi ra tôi đọc sách về chỉ tay tiếp, tôi thích.

Ông nghĩ gì về ngành đó để làm ông thích thú?

Việc trước tiên là tôi thích và cái thứ 2 là nó không còn là việc mê tín dị đoan bằng chứng là ngành cảnh sát người ta đã dùng căn cước người ta lặn tay, cả tỷ người trên thế giới này không có bàn tay nào giống bàn tay nào và khi tôi cầm đến bàn tay của ai thì mình biết được bàn tay đó tốt hay là xấu. Đây không còn là mê tín mà là 1 môn khoa học mà khoa học thực nghiệm, bây giờ thực nghiệm cũng có mà thường nghiệm cũng có thì có gì là mê tín. Rồi qua môn tử vi, môn tử vi là môn khó nhất trong các môn bói toán, khi tôi ở tù về thì tôi nghiên cứu môn này cũng trên 3 năm nhưng rồi nó khó quá nên tôi bỏ, bỏ rồi nhưng nhiều người đưa tôi lá số thì tôi coi cho họ là đúng.

Ngành của ông áp dụng ở bên đây thì như thế nào?

Tôi nghĩ là ở đâu cũng vậy, ngày sinh tháng đẻ thì ở đâu cũng giống nhau, cho nên nếu sinh ra đúng ngày đúng giờ thì sẽ cho ra cuộc đời con người mình ra sao. Nó giống như là 1 cái parabol hoặc giống như là 1 quyển cẩm nang vậy. Và những cái đó thì tôi rất là thích thú tại vì những cái này cho tôi cơ hội được gặp gỡ, tiếp xúc với nhiều người, và cuộc đời tôi không có buồn nữa.

Có gì trở ngại trong vấn đề thực hành nghề của ông ở đây không?

Có như thế này, không có gì là tuyệt đối cả, cái câu này người ta nói cũng lâu rồi, dưới ánh mặt trời này không có gì là tuyệt đối. Như vậy những việc mình làm, những cái mình nói, ngay cả y bác sỹ người ta học về ngành y khoa cũng có khi người ta gây chết người, như vậy mình đi tìm tuyệt đối ở đâu, chắc là không có như vậy những trở ngại là những lá số mà tôi coi 1 là người ta không cho mình ngày giờ chính xác, cái thứ 2 là cách phối trí của những vì sao ở trong đó nó không có ăn vào trong tướng của những người mình có thì cũng có thể có những cái sai. Thưa ông đó là nghề duy nhất ông làm hay ngoài ra còn có 1 gì gọi là để đem đến nguồn vui cho ông?

Nguồn vui của tôi nữa là ngoài nghề lý số ra là viết sách, và nguồn vui nữa là vẽ tranh, tôi theo nghề của ông nội tôi. Những nghề này là những nghề tôi không có tới trường mà dường như là ở trong máu tôi thôi.

Thưa ông ông còn ước mong gì hơn ngoài cuộc sống hiện tại?

Cám ơn chị hỏi câu này là tại vì bây giờ có những người người ta mong ước làm sao có thật nhiều tiền, thật giàu có rồi giàu sang, phú quý, vợ đẹp, con khôn thì 2 sự mong ước mỗi cái mỗi khác nhưng tôi chỉ có 1 sự mong ước là xin bề trên cho tôi được sức khỏe, cho tôi sống lâu lâu chút để tôi làm những điều tôi thích tại vì có quá nhiều việc tôi chưa làm hết, có vậy thôi. Chứ còn bây giờ của tôi tôi bằng lòng mà nhiều khi sức khỏe của mình nhiều lúc như chị biết, tuổi già thì sức yếu. Cái này là cái mà mọi người ai cũng mong muốn, tôi nghĩ là mọi người ai cũng mong muốn cho mình khỏe mạnh.

Còn kinh nghiệm gì ông muốn san sẻ cho người đi sau?

Dường như từ nãy tới giờ chị em mình cũng bàn nhiều về những cái mà tôi đã nói ra những sự hiểu biết, những kinh nghiệm dĩ nhiên là không đầy đủ nhưng mà bây giờ khi nói đến kinh nghiệm thì có nhiều kinh nghiệm, kinh nghiệm trong cuộc sống của tôi, đó là những lỗi lầm của tôi, tôi cũng có những lỗi lầm, tôi cũng là người yếu đuối, nhiều lúc tôi cũng xúc động, nhiều lúc tôi cũng chảy nước mắt ra rồi tôi cũng thấy con người tôi trong suốt cuộc đời, tôi yếu đuối cũng vì vấn đề tình cảm, tình cảm thì tình cảm nam nữ có, tình cảm quê hương đất nước có, tình cảm về gia đình có, vợ con, cha mẹ, biết bao điều đã nhảy múa trong tâm trí tôi thì giờ này tôi nhớ lại và nhớ rất là nhiều nhưng kể lại thì kể làm sao cho hết. Chỉ có 1 điều mà tôi mong muốn duy nhất, lớn nhất bây giờ là sự kiện mà cả thế giới đang xảy ra. mấy tuần lễ, mấy ngày vừa qua tôi mới thấy được là tại sao Tuynidi thắng được chế độ độc tài ??, tại sao Ai Cập lại có thể hạ được ??rồi vừa mới đây còn vấn đề của Libi, thì tôi mong ước tất cả những phong trào dân chủ của các nước này phải chuyển về Việt Nam để lật đổ bằng được chế độ Cộng sản đó là điều mà tôi mong ước. Xin lỗi chị có 1 số người lại có mong ước như thế này, họ nói thế

này “ở Libia, Tuynidi, Ai Cập rồi ???những nước này là những nước đã có nền dân chủ từ trước và dân chúng đã có sự tiến bộ và khi người ta biểu tình là người ta nhắm vào mục tiêu người đó, cá nhân đó chẳng hạn là tổng thống, thủ tướng hay cá nhân đó là 1 gia đình chính trị chẳng hạn thì người ta lật đổ được còn với Cộng sản nó là 1 đảng cho nên người dân biểu tình không biết đánh vô mục tiêu nào, họ quan niệm như vậy tôi thấy là họ kém cỏi, họ ấu trĩ ở chỗ họ không chịu nhìn. Bây giờ tôi xin lỗi chị nhưng hỏi là Liên Xô, Đông Âu có Cộng sản không, tại sao người ta lật được. Như vậy thì đâu cần có 1 con người hay 1 đối tượng nào mới đánh nó mà 1 đảng vẫn đánh được như thường à.

Tức là cần cái gì?

Cần lòng dân mà thôi.

Thưa ông kinh nghiệm sống ở đất nước mới ông có kinh nghiệm gì để chia sẻ cho những đời đi sau không?

Ở đây tức là ở nước Mỹ có 1 điều mà ai cũng thấy là những người dân Việt Nam ở đây thì chị thấy là tôi nói đa số, những người đi vượt biên là những người sống ở ruộng, sống ở biển, họ quanh năm suốt tháng với cánh đồng rồi quanh năm suốt tháng với gánh chài đi câu tôm câu cá, đánh cá, bắt cá, những số người đó họ đi qua tới nước Mỹ này họ đã lột xác, họ đâu còn là những người mà khổ ải ngoài cánh đồng hay là cày sâu cuốc bẫm hay là đánh cá đánh tôm đâu. Bây giờ họ và con cái của họ đã trở thành bác sỹ, kỹ sư đã trở thành những nhà khoa học rồi, thì chúng tôi ở đây là 1 môi trường mà môi trường này là môi trường rất là thuận lợi để cho thế hệ thứ nhất thì bỏ đi rồi nhưng mà thứ 2, thứ 3, thứ 4, con cháu về sau này phát triển lên cho nên ở đây là cái mà người ta nói 1 câu như thế này “Đời là 1 cuộc tranh đấu, chắc chắn, nhưng không được vì thế mà ngã lòng” đó là 1 câu văn của nhà văn ??người Pháp nói như vậy. Rồi có những câu nữa, người ta nói, ông Nguyễn Bá Học ông ấy nói, đời này đâu có gì khó tức là không khó vì ngăn sông cách núi mà khó vì lòng người ngại núi e sông. Như vậy thì sự tiến bộ của người Việt mình qua tới đây thì phải đi lên, và người ta nói rằng nếu bạn không đi lên thì bạn không tiến, tức là bạn lùi mà lùi là bị tiêu diệt.

Vâng, xin ông cho 1 câu kết luận cuối cùng?

Có 1 câu kết luận cuối cùng mà tôi muốn nói với giới trẻ đó là như câu tôi vừa nói đó là đời này phải tiến, nếu bạn không tiến là bạn lùi mà lùi là bị tiêu diệt.

Vâng, rất là cảm ơn ông đã cho chúng tôi 2 giờ để hỏi về tất cả sự suy nghĩ và cuộc đời của 1 người Mỹ gốc Việt, chúng tôi nghĩ rằng những đóng góp của ông chính là sự chia sẻ về lịch sử cũng như là văn hóa cho người trẻ sau này. Một lần nữa chúng tôi xin chân thành cảm ơn ông.

Dạ, xin cảm ơn chị Tuyết Mai. Xin chào quý vị khán thính giả đang nghe chị em chúng tôi bàn về những mẩu chuyện vụn trong cuộc đời của chúng tôi. Xin cảm ơn.

( )

Không biết hồi này tôi đã hỏi anh về thời gian anh mới sang đây anh có bị khó khăn nhiều không?

Khó khăn thì có nhiều chứ chị nhưng mình phải vượt qua thôi. Giờ thì hết khó rồi.

Cái hay là Việt Nam mình như anh nói là có tinh thần đi lên. Đây quả nhiên là đất vàng của tuổi trẻ.

Vâng, xứ sở của cơ hội.

Xứ sở của cơ hội mình muốn làm gì cũng được, không có ai cản trở bất cứ vấn đề gì. Thật là 1 nước không có đầu bằng.

Khi mà tôi qua đây thì ông anh tôi ở bên Cali con bà dì ông ấy viết cho tôi 1 cái ??nói là “Em nhớ kỹ, ở trên thế giới này không có quốc gia nào bằng Mỹ cả”.